

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

I den Betænkning, der i Juli Maaned 1896 er afgiven af den i Henhold til Loven af 13de April 1894 nedsatte Landbokommis- sion, meddeles det Side 42 fg.)*, at Spørgs- maalet om ved Statens Hjælp at aabne Husmænd Udgang til billige Drifts- laan har været Genstand for Overvejelser i Kom- missionen, men at Kommissionen efter at have drøftet flere Udkast i denne Retning har ment at maatte opgibe at fremsætte nogen Plan til Spørgsmaalets Løsning, medens Kommissionen enstemmigt har sluttet sig til de fremkomne Ønsker om, at saadan lettet Udgang for Husmænd til billige Drifts- laan maatte kunne tilvejebringes.

Regeringen, der ligesom Kommissionen ved sine Overvejelser af det ommeldte Spørgs- maal er kommen til det Resultat, at der paa det ommeldte Punkt er en Mangel i Ordningen af Landbrugets Kreditforhold, som det er ønskeligt at finde Midler til at afhjælpe, har herefter troet ikke længere at burde tøve med at fremsætte Forslag til Spørgsmaalets Løsning.

Som det af foranstaaende Lovforslag vil ses, har man dog ikke fundet det rigtigt at lade de foreslaaede Foranstaltninger komme Husmændene alene tilgode, men har, i Erkendelse af, at Brugere af Gaarde i ikke mindre Grad søle Savnet af billige Drifts- laan, foreslaaet, at Udgangen til saa- danne Laan skal staa aaben for alle Land- mænd, men dog kun saaledes, at der, idet Laanets Størrelse iøvrigt stilles i Forhold til Avlsbrugets Størrelse, fastsættes en Maksi- mumstørrelse, som intet Laan til en enkelt Jordbruger maa overskride.

Nærværende Lovforslag søger Spørgs- maalet løst gennem Dannelsen af For- studsforeninger. Som Forbillede have tjent de bekendte Raiffeisen'ske Laanekasser, der have vundet saa stor Udbredelse og saa megen Anerkendelse i Tyskland, hvorom hen- vises til den som Bilag II. vedføjede Over- sigt over de Raiffeisen'ske Laanekassers og de Schulze-Delitzsch's Kreditkassers Virkemaade og Betydning. Paa flere Punkter tillade imidlertid Forholdene her i Landet ikke at følge Forbilledet, og man kan da navnlig ikke som de Raiffeisen'ske Kasser fordre fuld direkte Sikkerhed (Pant eller Kaution) for Forstuds- laanene, ligesom det heller ikke vil

kunne overlades Foreningerne ved egen Hjælp at forskaffe sig den til Laaneforret- ningens Drift fornødne Kapital.

Idet man derefter i det følgende skal gøre nærmere Rede for den Ordning, som er foreslaaet, skal man bemærke følgende:

Landmandens Driftskapital deler sig i den faste, der er bunden i Besætning, Red- skaber og andet Inventar, og den flydende, der skal sætte Landmanden i Stand til at afholde de løbende Driftsudgifter saasom til Føkkeløn, Indtæg af Sædesfrø, Foderstoffer, Kunstgødning, til Besætningens og Inven- tariets Vedligeholdelse, Husboldning m. v. Den faste Driftskapital vil nutildags or- dentligvis være tilvejebragt ved sekundære Prioritetslaan i Ejendommen. Den flydende Driftskapital er i Virkeligheden Forstuds-, som ydes Driften mod Refusion, naar Drifts- indtægterne indkomme; den skal altsaa være til Stede og disponibel, naar Regnskabs- aaret udløber og Beholdningerne ere reali- serede. Kun med Tilvejebringelsen af den flydende Driftskapital paa billigt mulige Vilkaar og paa de Tid, da den tiltrænges, beskæftiger nærværende Lovforslag sig.

Der frembyder sig da til Besvarelse føl- gende Hovedspørgsmaal:

Hvor findes et Kriterium for, hvor stor den flydende Driftskapital bør være for hvert enkelt Landbrug, og hvor stor en Del af denne Driftskapital skal tilvejebringes som Forstuds?

Hvilken Sikkerhed skal Landmanden stille for Forstuds- laanene?

Hvorledes opnaas, at Laanene blive billige?

Da Størrelsen af den nødvendige fly- dende Driftskapital tør antages at være proportional med Bedriftens Omfang, og Bedriftens Omfang kan bestemmes ret nøj- agtigt ved Angivelse af, hvor mange store Kreaturer, der normalt kan holdes paa den paagældende Ejendom, vil man kunne be- nytte Kreaturantallet som Maalestof for, hvor stor en flydende Driftskapital hvert enkelt Avlsbrug i Foreningen behøver og atter paa Grundlag heraf angive, hvor stor en Del af denne Driftskapital der aarligt skal tilflyde hvert enkelt Medlem som For- studs- laan. Naar man gaar ud fra, at den flydende Driftskapital under sædvanlige For- hold kan sættes til c. 100 Kr. pr. stort Kre- atur, og Halvdelen eller 50 Kr. antages at

*) Se foran Sp. 2923 fg.